

Výklad některých pojmů týkajících triáže pacientů se závažným úrazem

Společné prohlášení SUMMK a ČSÚCH

Pro efektivní využívání traumatologické péče a pro zlepšení výsledků triáže považujeme za potřebné upřesnit tímto společným prohlášením kritéria triáž-pozitivity uvedená ve Věstníku MZ ČR č. 1/2021 Sb. Cílem je zamezit podhodnocení, ale častěji i nadhodnocení stavu pacienta nesprávným výkladem kritérií, zejména při izolovaném využití v poloze M – mechanismus úrazu.

Skupina M – Mechanismy poranění

- „**Pádem z výše nad 6 m**“ se má na mysli nekoordinovaný/neúmyslný pád na tvrdou podložku; výška pádu se hodnotí podle výšky podložky, na které se pacient nacházel (kolaps při stožení na zemi představuje pád z výšky 0 m).
- **Přjetím vozidlem** se rozumí přjetí **trupu** vozidlem **o hmotnosti cca 300 kg a vyšší**.
- **Sražením vozidlem** se rozumí sražení osoby vně vozidla jedoucím dopravním prostředkem a obdobné mechanismy, vedoucí k působení energie **netlumeného nárazu odpovídající intenzity na tělo pacienta**. Nejde tedy např. o člena osádky uvnitř vozidla, které v této rychlosti narazilo.
- „**Katapultáží z vozidla**“ se rozumí **výhradně vymrštění z automobilu vlivem nárazu**. Nejde tedy např. o pád z motocyklu nebo z kola – zde se případně uplatní kritérium nárazu na pevnou přepážku v rychlosti 35 km/hod a vyšší, případně nekoordinovaný let těla na vzdálenost cca 6 m a vyšší.
- **Zaklíněním ve vozidle** se rozumí **stíštění těla vlivem deformace karosérie vozidla**. Nejedná se o situaci, kdy deformace karosérie zabrání opuštění vozidla (např. pro zablokování dveří), ale ke stíštění těla nedojde.
- **Smrtí spolujezdce** se rozumí smrt z úrazové příčiny, přičemž lze očekávat, že na další členy osádky vozidla **působilo násilí srovnatelné intenzity**.
- „**Zavalení těžkým předmětem**“ se rozumí stíštění těla předmětem o hmotnosti cca trojnásobku hmotnosti těla pacienta a vyšší.

Triážní kritéria skupiny „M“ by neměla být uplatňována paušálně, ale jen tam, kde je zřejmé, že bylo dosaženo limitní energie, odpovídající výše uvedeným kritériím. Dodržením zde popsaných zásad může být dosaženo stanovených a ověřených parametrů prediktivní hodnoty triážního mechanismu.

Hodnocení mechanismu poranění je významné zejména pro rozhodování operátorů zdravotnického operačního střediska. Při hodnocení stavu v kontaktu s pacientem (na místě události) jsou zásadní kritéria fyziologických funkcí a anatomických poranění. Izolovaná pozitivita v kritériu mechanismu, aniž by hodnoty fyziologických funkcí či anatomická kritéria naplnila kritéria triáž positivity, ve většině

případů svědčí pro nesprávné vyhodnocení závažnosti mechanismu úrazu a overtriage. Je tedy doporučeno tato kritéria hodnotit s nejvyšší odpovědností.

Dále považujeme za vhodné upřesnit, že:

- **ve skupině F** (Fyziologické ukazatele) se pro rozhodnutí uplatní **první měření** profesionálním zdravotníkem na místě události, případně pokud je limitních hodnot dosaženo rozvojem stavu bez vlivu terapie;
- **pomocná kritéria** se uplatní, pokud je ve skupině F, A nebo M nález hraniční, a dále **vždy** v případě tupého vysokoenergetického traumatu;
- **triážní kritéria ve skupině A** (Anatomická poranění) se uplatní i při důvodném podezření na danou diagnózu.
- Pokud je to účelné, může být ve specifických případech do traumacentra směřován i pacient, který nesplňuje kritéria triáž-pozitivity; **není ale přípustné takového pacienta označovat za „triáž-pozitivního“.**

V Praze 13. 12. 2023

Výbor České společnosti úrazové chirurgie ČLS JEP

Výbor Společnosti urgentní medicíny a medicíny katastrof ČLS JEP